

efter min Mening foreligger der ikke nogen saadan. Dersom den ærede Rigsdagsmænds Bestræbelser kun gik ud paa, at det, at den kongelige Anordning af 2den Oktober 1862 er nævnt i Loven, ikke skulde give den nogen anden Betydning, end den har i sig selv, maatte Endringsforslaget være gaaet ud paa, at den paagældende Sætning skulde falde bort, hvilket den kunde, uden at Loven derved tabte sin Betydning; det kunde meget vel hedde: „Naar et Medlem af en Sognemenighed, der har løst Sognebaandet, lader en kirkelig Handling udføre osv.“, idet det, hvad enten det staaer her eller ikke, ligger i Sagens Natur, at ethvert Medlem, som har løst Sognebaandet, kan gjøre Krav paa, hvad Loven tilfiger, forsaavidt han fyldestgjør Betingelserne i Anordningen; men jeg troer, at de ærede Medlemmer have Ret, naar de mene, at den kongelige Anordning mere kommer til at ligne en Lov, fordi denne Frase staaer der, skjøndt det vel er muligt, at den ærede Minister har sat den ind, ikke for at faae Anordningen ophøiet til Lov, men for at faae en Godkjendelse af, at han gennem den har handlet i de kirkelige Interessers eget Tarv. Naar den ærede Rigsdagsmand mener, at der i den Omstændighed, at Ministeren har spurgt Landemoderne, og hovedsagelig har fulgt deres Raad, skulde ligge et Beviis for, at Sager af den Natur ikke fremdeles ville blive ordnede ved Lov, saa skal jeg bemærke, at der jo netop i den Maade, hvorpaa den ærede Minister har spurgt, ligger en Anerkjendelse af, at disse Sager kunne ordnes ved Lov, idet han nemlig siger: Vilde I underkaste Eder en kongelig Anordning, eller trænge I til den Tvang, som ligger i Loven. Dersom gaaer Ministerens Spørgsmaal jo egentlig ud; men skulde det nu vise sig, at Præsterne optræde mod denne Anordning, at de ikke ydmygt hengive sig i Kirkens sande Interesse, og at man altsaa ikke kommer ud af den nuværende Tilstand, saa vil Tiden være kommen til at tvinge dem, hvad Ministeren selv har lovet at ville, naar de ikke udføre den kongelige Anordnings Bud i Aand og Sandhed; men vi skulle vente med at bruge noget som helst Tvangsmiddel, indtil det viser sig, at der hos Præsterne findes saa lidt sand Bro-

derlighed, at de ville forhindre Sognebaandsløserne fra paa en bekvem Maade at nyde de Kirkens Goder, som de ønske. Lad os ikke her tale om Slanger og Klipper, thi det betyder Intet, men det er Sandheden, den virkelige Sandhed, det er Kjendsgjerninger, som skulle ligge for, før vi gaae et eneste Skridt videre; men jeg har for mit Vedkommende hverken seet eller hørt Klager i denne Retning, og jeg troer derfor heller ikke, at Forslaget betyder Noget. De ærede Forslagsstillere sige, at deres Hovedformaal er, at man ikke i kirkelige Sager skal gaae frem ad anordningsmæssig Vej; men det er netop denne Betragtningmaade, jeg modsætter mig; thi saalænge vi ikke have nogen Kirkeforsætning, skal Rigsdagen fra sin Side være forsigtig med at optræde lovgivende i kirkelige Forhold, naar man kan naae de samme kirkelige Goder uden at gjøre det.

P. Olsen: Den ærede Rigsdagsmand for Holbæk Amts 2den Valgkreds (Tscherning) siger, at der ikke foreligger nogen Kjendsgjerning, og at han ingen saadan har seet; men uden at jeg nu skal komme tilbage dertil, maa jeg dog udtale, at der foreligger ikke saa faa. Med Hensyn til hvad den ærede Rigsdagsmand idag har sagt om kirkelige Sager, skal jeg tillade mig at gjøre opmærksom paa, at han i forrige Samling udtalte, at den foreliggende Sag efter hans fulde Dvetydning var en reen borgerlig Sag; men har den ærede Rigsdagsmand siden den Tid forandret sin Mening i den Grad, at han nu mener, det er en reen kirkelig Sag, saa skal jeg ikke spille et Ord for at imødegaae, hvad han idag har sagt.

Tscherning: Det var den ærede Rigsdagsmand selv, som dengang i Forbindelse med flere gjorde gjældende, at Sagen var en kirkelig, og derved satte os i den Forlegenhed ikke at kunne behandle den som en borgerlig. Havde de ærede Medlemmer dengang sagt: Den ærede Rigsdagsmand for Holbæk Amts 2den Valgkreds betragter Sagen som en borgerlig, og det er rigtig, saa skulde jeg den Dag idag betragte den som en saadan, men i Steedet derfor vilde de belære mig om, at det var en reen kirkelig Sag, og nu da jeg underkaster mig